

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓๐/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๕๔

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ประเด็นวินิจฉัย มีประเด็นวินิจฉัยตามคำร้อง ดังนี้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๐ (๒) หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบ กระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ วรรคสอง บัญญัติว่า กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย และวรรคสาม บัญญัติว่า บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายที่ออกโดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม และมาตรา ๔๐ บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีสิทธิ ในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้ ... (๒) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมี หลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริงและ ตรวจเอกสารอย่างเพียงพอ การเสนอข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน การคัดค้าน ผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ และการได้รับทราบเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษา หรือคำสั่ง

ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ซึ่งหมายความว่า ในการพิจารณาคดีอาญาในศาลชั้นต้นตามปกติต้องกระทำโดยเปิดเผย ทั้งนี้เพื่อเป็น

หลักประกันในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน การคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญา ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาคดี สืบพยาน การพิพากษาหรือการสั่งคดี อันเป็นหลักประกันว่าจำเลยจะไม่ถูกข่มขู่ กลั่นแกล้ง หรือมีการพิจารณาโดยไม่ให้ความเป็นธรรม และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการพิจารณาคดีของศาลแม้ว่าจะไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีนั้นโดยตรง รวมทั้งยังให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของศาลด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ได้บัญญัติให้ศาลมีอำนาจสั่งให้การพิจารณาคดีอาญาเป็นการลับได้ หากศาลเห็นว่าการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยอาจมีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศ โดยศาลอาจพิจารณาและมีคำสั่งเองหรือโดยคำร้องขอของคู่ความ ซึ่งการพิจารณาคดีเป็นการลับส่วนใหญ่จะเป็นคดีเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ หรือคดีข่มขืนกระทำชำเรา ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ชื่อเสียง และความเป็นอยู่ของผู้เสียหาย รวมถึงการพิจารณาคดีอาญาที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลต้องพิจารณาเป็นการลับ เช่น คดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้ต้องหา ให้ศาลพิจารณาคดีเป็นการลับและให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีเท่านั้นมีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาคดีได้ตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นต้น

ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๑๗๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงเป็นบทบัญญัติให้ศาลใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าควรจะสั่งให้การพิจารณาคดีอาญาเป็นการลับ ศาลจะต้องพิจารณาถึงความสำคัญต่อการคุ้มครองประโยชน์ของรัฐหรือผลกระทบต่อชีวิต ความเป็นอยู่หรือความเสียหายต่อชื่อเสียงของผู้เสียหายกับสิทธิของจำเลยในคดีอาญาว่าสิ่งใดจะเป็นประโยชน์ต่อรัฐหรือเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากกว่ากัน บทบัญญัติมาตรา ๑๗๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงมิได้เป็นบทบัญญัติที่เป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยในคดีอาญาแต่อย่างใด จำเลยยังคงมีสิทธิต่อสู้คดีในชั้นศาลตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติไว้ การที่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวให้การพิจารณาคดีเป็นการลับโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของรัฐหรือชีวิตความเป็นอยู่และชื่อเสียงของผู้เสียหายเท่านั้น อีกทั้งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวยังสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี ข้อ ๑๔ ที่กำหนดให้ในการพิจารณาคดีอาญาบุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับการพิจารณาอย่างเปิดเผยและเป็นธรรม

แต่สื่อมวลชนและสาธารณชนอาจถูกห้ามเข้าฟังการพิจารณาคดีทั้งหมดหรือบางส่วนก็ด้วยเหตุผลทางศีลธรรมความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของชาติในสังคมประชาธิปไตย หรือเพื่อความจำเป็นเกี่ยวกับส่วนได้เสียในเรื่องชีวิตส่วนตัวของคุณี หรือในสภาพการณ์พิเศษ ซึ่งศาลเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่ง เมื่อการพิจารณาโดยเปิดเผยอาจเป็นการเสื่อมเสียต่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงเห็นว่าบทบัญญัติมาตรา ๑๗๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และมีใช้เป็นบทบัญญัติจำกัดสิทธิของจำเลยในคดีอาญาที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยอันเป็นการกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิแต่อย่างใด จึงมิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๐ (๒)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๐ (๒)

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ